

provincie **HOLLAND**
ZUID

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Meerjarig afsprakenkader tussen enerzijds provincie Zuid-Holland en anderzijds instellingen basisvoorziening cultuurparticipatie Zuid-Holland en Erfgoed Zuid-Holland

Geachte Statenleden,

Tijdens de vergadering van uw commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen op 7 oktober 2020 is toegezegd dat u het afsprakenkader van de provincie Zuid-Holland met Kunstgebouw, Stichting Educatieve Orkestprojecten (SEOP), Popunie en Jeugdtheaterhuis (ondersteuningsinstellingen van de basisvoorziening cultuurparticipatie) en Erfgoedhuis Zuid-Holland ontvangt. Genoemde instellingen zetten zich in voor cultureel erfgoed en cultuureducatie in Zuid-Holland.

Hierbij ontvangt u dit afsprakenkader. Het kader vormt de basis voor de samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland met de genoemde vijf instellingen voor de periode tot en met 2023, het jaar waarin de volgende verkiezingen voor de Provinciale Staten plaatsvinden. Het is ons voornemen om dit afsprakenkader vóór de zomer van 2022 te evalueren: werken de afspraken en wat is de meerwaarde van het kader? Op basis van deze evaluatie kan samen met Provinciale Staten bekeken worden of en hoe afspraken voortgezet kunnen worden na 2023. Overigens zijn de middelen voor de basisvoorziening cultuurparticipatie (exclusief verhogingen in deze collegeperiode) structureel en lopen dus na 2023 door.

In deze brief zetten we kort de achtergrond uiteen: waarom en hoe is dit kader tot stand gekomen? Vervolgens: wat is het doel van cultuurparticipatie in het algemeen, hoe ziet de provincie Zuid-Holland haar eigen rol? En ten slotte: welke afspraken staan er in het kort in dit kader?

Achtergrond

Op 28 november 2019 hebben Gedeputeerden Floor Vermeulen en Willy de Zoete kennisgemaakt met de zes ondersteuningsinstellingen cultuur en erfgoed en bibliotheekbeleid in Zuid-Holland. Zij hebben in dit overleg voorgesteld dat er een afsprakenkader voor cultuurparticipatie komt, met daarin enkele uitgangspunten voor de samenwerking in de komende jaren. Dit is nodig en heeft meerwaarde, omdat een afsprakenkader duidelijkheid schept voor de komende jaren en de samenwerking voorheen vaak meer een ad hoc karakter had. De ondersteuningsinstellingen konden zich in dit voorstel vinden.

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
10 november 2020

Ons kenmerk
PZH-2020-756292579
DOS-2020-0008499

Bijlagen
1

Naar aanleiding van de Commissievergadering van 15 april 2020 hebben vijf van de zes ondersteuningsinstellingen (Erfgoedhuis, Kunstgebouw, SEOP, Jeugdtheaterhuis en Popunie, ProBiblio heeft haar eigen afsprakenkader) een voorzet voor een afsprakenkader gemaakt. In afstemming met de vijf deelnemende ondersteuningsinstellingen is vervolgens gewerkt aan het bijgevoegde afsprakenkader. In december volgt een bestuurlijk overleg met de instellingen om de gemaakte afspraken te bekrachtigen.

Doel van cultuurparticipatie en erfgoed en de rol van de provincie Zuid-Holland

Cultuurbeleid en Erfgoedbeleid is sinds 2019 onderdeel van het omgevingsbeleid en de Omgevingsvisie van de provincie Zuid-Holland.

De provincie voert beleid uit om de kwaliteit van de leefomgeving van haar inwoners te verbeteren. Toegang tot culturele voorzieningen en toegang tot informatie spelen een belangrijke rol binnen een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Culturele voorzieningen en informatie hebben niet alleen een waarde op zichzelf. Ze zijn ook belangrijk voor de intellectuele en artistieke vorming van mensen ('Bildung'). Daarnaast leveren ze intellectueel en sociaal kapitaal op in de vorm van kennis en sociale contacten.

Kunstgebouw, SEOP, Popunie en Jeugdtheaterhuis zien het als hun missie om cultuurparticipatie in Zuid-Holland te bevorderen. Deze instellingen werken op reguliere basis samen met onderwijsinstellingen. Het doel is dat meer kinderen en jongeren in aanraking komen met cultuur, dankzij kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie en cultuureducatie

De kwaliteit van de leefomgeving wordt ook mede bepaald door het behouden, beschermen, beleefbaar maken en benutten van uniek erfgoed. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Erfgoedhuis Zuid-Holland zet zich voor dit doel in.

De coronacrisis heeft ook het culturele landschap in Zuid-Holland flink opgeschud. In samenwerking met Kunstgebouw, Erfgoedhuis Zuid-Holland en de Haagse, Leidse en Rotterdamse regio heeft de provincie Zuid-Holland een inventarisatie gemaakt van de geleden schade – zowel wat de instellingen uit de basisvoorzieningen betreft als het gehele culturele veld (theaters, podia, filmhuizen). De provincies trekken samen met gemeenten op in een lobby richting het Rijk, teneinde de schade voor zoveel mogelijk voorzieningen te beperken. Daarnaast biedt de provincie Zuid-Holland aan om zoveel mogelijk mee te denken met de organisaties bij het vormgeven van de nieuwe realiteit tijdens en na corona.

In de kern verandert COVID-19 echter niets in de taken en verantwoordelijkheden van de provincie Zuid-Holland op het gebied van cultuureducatie en -participatie en erfgoedbescherming en -beleving. De basisvoorziening cultuurparticipatie in Zuid-Holland biedt gemeenten tweedelijns-ondersteuning bij de uitvoering van hun taken op het gebied van cultuurparticipatie. Gemeenten nemen de eerste lijn voor hun rekening, zij nemen de daadwerkelijke activiteiten af. Zij moeten zelf actief hun behoeften aangeven en met de instellingen prestatieafspraken maken.

De provincie behoudt een financiële en systeemverantwoordelijkheid. Het doel van de provincie en van de instellingen van de basisvoorziening is een zo groot mogelijke dekking te bereiken met cultuureducatie en -participatie en talentontwikkeling. Daarbij is het uitgangspunt dat alle

organisaties gezamenlijk zorg dragen voor een compleet en dekkend aanbod. Dit vraagt om een flexibele aanpak: de verschillen in cultuuraanbod en behoefte per gemeente zijn groot. Daarnaast verkent de provincie samen met de instellingen welke mogelijkheden er nog meer zijn om de samenleving/ kwetsbare gebieden bij cultuureducatie en -participatie te kunnen betrekken, het aanbod inclusiever te maken en verder te digitaliseren.

Korte samenvatting inhoud afsprakenkader

Het *algemene uitgangspunt* van het afsprakenkader luidt dat cultuuronderwijs, cultuurparticipatie, talentontwikkeling en erfgoedbeleving positief bijdragen aan een open en inclusieve samenleving met gelijke kansen voor iedereen, waarin iedereen meetelt en meedoet. Zij dragen bovendien bij aan een concurrerend en innovatief Zuid-Holland met een eigen identiteit. Het mes snijdt aan nog meer kanten. Een aantrekkelijke uitstraling voor bewoners en bezoekers draagt in grote mate bij aan een gunstig vestigingsklimaat.

In overleg met gemeenten/ grote steden wenst de provincie zorg te dragen voor spreiding en kwaliteit van het cultuurbeleid. Met name de gemeenten buiten de grote steden moeten meer dan in het verleden het geval is geweest de ondersteuning van de provincie voelen; 'witte vlekken' binnen de provincie dienen zoveel mogelijk bereikt te worden. Daartoe is samenwerking met de stedelijke regio's belangrijk, hier zal de provincie Zuid-Holland samen met de instellingen op inzetten. Aanvullend is het uitgangspunt dat de kansen van landelijke programma's ten volle benut worden benut. De provincie stelt de instellingen daartoe in de gelegenheid.

Voorop blijft staan dat de instellingen en hun activiteiten ondersteunend zijn aan de ambities van de provincie. De provincie en de instellingen zetten zich samen in om het belang van cultuur en erfgoed te ondersteunen. De instellingen ondersteunen de provincie op hoofdlijnen bij het uitdragen en het uitvoeren van het provinciaal cultuur- en erfgoedbeleid. Uiteraard is er per instelling wel ruimte om eigen accenten aan de invulling van het beleid te geven.

Verdergaande samenwerking tussen de vier instellingen voor cultuurparticipatie staat hoog op de agenda. Een gedeeltelijke fusie gaat te ver: alle ondersteuningsinstellingen hebben hun eigen bestuur en takenpakket. Bovendien is de provincie slechts één van de vele financiers, zij heeft geen bevoegdheid om unilateraal te bepalen hoe organisaties georganiseerd zijn of worden. In de praktijk is het echter nu al zo dat de directie van Kunstgebouw vaak optreedt als vertegenwoordiger van alle vier instellingen voor cultuurparticipatie. Erfgoedhuis Zuid-Holland sluit zich ook vaak bij deze vier aan. Een mooi (en recent) voorbeeld betreft de samenwerking van de vijf bij de vormgeving en inhoud van het Festival van de Toekomst, te organiseren door de provincie Zuid-Holland op 11 februari 2021. Het gaat de instellingen er duidelijk om de culturele sector in Zuid-Holland gezamenlijk op de agenda te zetten. Deelbelangen zijn ondergeschikt. Wel hebben wij in de Statencommissie toegezegd om met de instellingen te bespreken welke mogelijkheden er liggen om op management- en ondersteuningsniveau de samenwerking te versterken. Wellicht kunnen succesvolle initiatieven van individuele organisaties ook voor de andere werken.

Het afsprakenkader bevat 22 afspraken, bestaande uit:

- Vier *algemene afspraken*: de instellingen sluiten aan bij de ambities van de provincie, werken waar mogelijk samen en zoeken naar samenwerkingsverbanden en vernieuwing;
- Afspraken die bevestigen dat *cultuur en erfgoed zeer hoog op de provinciale agenda staan*: gedeputeerden stellen zich op als ambassadeurs van de Zuid-Hollandse cultuur- en erfgoedsector, instellingen streven naar een regionaal zo volledig mogelijke dekking van hun activiteiten;
- Afspraken die bevestigen dat *provincie en instellingen omgevingsbewust zijn en waar mogelijk aansluiten bij landelijke ontwikkelingen*: uitgangspunten voor beleid op het gebied van cultuurparticipatie en erfgoed worden samen opgesteld, waarbij ontwikkelingen en aansluitmogelijkheden bij programma's op rijksniveau een belangrijke rol spelen. Daarnaast ontwikkelen de instellingen samen met de provincie, analoog aan het cultuurbeleid van het rijk, een langere termijnvisie.
- Afspraken die bevestigen dat *de provincie de instellingen met subsidie steunt, terwijl de instellingen het provinciale beleid met hun activiteiten ondersteunen*: de instellingen ontvangen een boekjaarsubsidie van de provincie (waar zij op worden afgerekend), terwijl per 2021 cultuurparticipatie/ Erfgoedhuis (structureel) wordt versterkt. Dit houdt in dat de instellingen in staat zijn om het eigen takenpakket uit te breiden.
- Afspraken die stellen dat er *ruimte is voor incidentele samenwerkingsprojecten buiten de boekjaarsubsidie*: er wordt een gezamenlijke jaarlijkse uitvoeringsagenda opgesteld om te bepalen welke thema's en projecten van belang zijn, waarbij het ook van belang is om externe aanvullende financiering te zoeken. Er is incidentele ruimte voor extra subsidie als een project of initiatief innovatief is, een samenwerking tussen meer instellingen betreft en het binnen de prioriteiten en het beleid van de provincie valt. Hierbij is extra aandacht voor activiteiten gericht op jongeren, op crossovers tussen disciplines, en op de nu nog onvoldoende bereikte gebieden (de zogenaamde 'witte vlekken').

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris.

voorzitter.

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlage: Meerjarig afsprakenkader tussen enerzijds provincie Zuid-Holland en anderzijds instellingen basisvoorziening cultuurparticipatie Zuid-Holland (Kunstgebouw, SEOP, Popunie en Jeugdtheaterhuis) en Erfgoedhuis Zuid-Holland